

Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp, för
Förskollärarytbildning Utbildningsvetenskap
HT 2017

Motorik i förskolans olika miljöer.

En studie om hur pedagoger arbetar med motorik i verksamheten.

Patrik Persson och Johanna Persson

Sektionen för hälsa och samhälle eller Sektionen för lärande och miljö

Författare/Author

Patrik Persson & Johanna Persson

Titel/Title

Motorik & rörelse i förskolans olika miljöer.

En studie om hur pedagoger arbetar med motorik och rörelse i verksamheten.

Handledare/Supervisor

Torgny Ottosson

Examinator/Examiner

Adam Droppe

Sammanfattning/Abstract

Detta arbete är skrivit av Patrik Persson och Johanna Persson som studerar till förskollärare på högskolan Kristianstad. Arbetet handlar om hur pedagogerna på två olika förskolor i Skåne arbetar med rörelse och motorisk utveckling i förskolans verksamhet. Under vår verksamhetsförlagda utbildning har vi lagt märke till att t.ex. idrott ofta inte finns med i den planerade verksamheten. Syftet med vårt arbete var att undersöka hur pedagogerna planerade och genomförde aktiviteter för att främja barns behov av rörelse och utveckling av deras motoriska färdigheter. Under arbetets gång utgick vi från två forskningsfrågor, hur ser pedagogerna i verksamheten på rörelse och utveckling av barns motoriska färdigheter? Och hur planerar och dokumenterar pedagogerna motorik och rörelse i verksamheten?

Ämnesord/Keywords

Motorik, Rörelse, Lärande, Lek,

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Syfte	4
2.1 Frågeställningar	4
3. Litteraturbakgrund – forskningsöversikt	4
3.1 Teoretiska utgångspunkter	5
3.1.1 Vygotskijs syn på lärande och utveckling	5
3.1.2 John Dewey, ”learning by doing”	5
3.3 Motorik	6
3.4 Rörelseaktiviteter	7
3.5 Miljöns betydelse	8
3.6 Motorisk lek och lärande	9
3.7 Pedagogisk dokumentation	10
4. Metod	11
4.1 Metodval	11
4.2 Presentation av Pärkans förskola	12
4.3 Presentation av Vattnets förskola	13
4.4 Genomförande	13
4.5 Forskningsetiska övervägande	14
5. Analys och resultat	15
5.1 Pedagogernas arbete med motorik och rörelse	15
5.2 Förskolornas miljö	16
5.3 Dokumentation och läroplan som grund för planering	18
5.4 Samarbetet med hemmen	20
6. Avslutande diskussion	20
6.1 Kritisk granskning av vår forskning	23
7. Referenser	24

1. Inledning

”Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelsen för vikten av att värna om sin hälsa och sitt välbefinnande.” (Skolverket 2016, sid.10).

Vi har valt att forska kring hur förskolor arbetar med rörelse och utveckling av motoriska färdigheter i verksamheten. Under vår verksamhetsförlagda utbildning har vi lagt märke till att idrott ofta inte finns med i den planerade delen av verksamheten, vilket kan göra att det finns en bristande faktor till rörelse och motorisk utveckling. I förskolans verksamhet är det vanligt att det finns långa morgonsamlingar och eftermiddagssamlingar utan någon form av rörelse för barnen detta har vi sett under vår verksamhetsförlagda utbildning, vilket leder till att de istället sitter still under en längre tid. Detta är helt tvärt emot än vad Langlo Jagtøien, Hansen och Annerstedt (2002) som menar att barn behöver vara i rörelse för att leka, lära och hålla sig friska. **Skriv in om vilket kunskapsområde som gör studien relevant.**

2. Syfte

Syftet är att undersöka hur pedagogerna planerar och genomför aktiviteter för att främja barns behov av rörelse och utveckling av deras motoriska färdigheter. Det som vi vill få fram i vår studie är hur verksamheterna arbetar med rörelse och motorik både i fri lek och den planerade verksamheten, även hur viktigt pedagogerna anser att det är för barnen. **Återkoppla hur vi arbetat, intervju – observation- intervju.**

2.1 Frågeställningar

De forskningsfrågor som vi har valt att utgå från i vårt arbete är:

- Hur ser pedagogerna i verksamheten på rörelse och utveckling av barns motoriska färdigheter?
- Hur planerar och dokumenterar pedagogerna motorik och rörelse i verksamheten?

3. Litteraturbakgrund – forskningsöversikt

I detta kapitel presenterar vi de teoretiska bakgrunder som vi har tagit del av och använt oss utav under studiens gång. Under vår studie har vi både observerat hur pedagogerna i

verksamheten har arbetat med olika teorier i sina aktiviteter med barnen, sedan har vi kunnat koppla detta till de teorier som vi har valt att utgå från i vårt arbete.

3.1 Teoretiska utgångspunkter

3.1.1 Vygotskijs syn på lärande och utveckling

Vygotskij menar att aktivitet är ett nyckelord som leder till lärande och utveckling, han menar att det finns fyra påtagliga kännetecken kring detta. Det första är alltid det sociala där man lär sig först tillsammans med andra det jag sedan kan göra själv. Detta benämns som zonen för den närmaste utvecklingen. I samspel med varandra blir det enklare att lära oss något som vi har sämre uppfattning om eftersom att de som har mer erfarenhet kan hjälpa oss att ta reda på det som vi inte kan genom att de för vidare den kunskapen de besitter och tagit del av tidigare. Det andra är de medierade vilket innebär de verktyg vi har till hjälp i vår omvärld, t.ex. behöver vi en hammare för att kunna slå in ett spik i en vägg. Det tredje är de situerade situationer som menas med att vi lär oss specifika saker på specifika platser, t.ex. blir det lättare att lära sig läsa i en miljö som innehåller mycket texter och böcker. Miljön spelar stor roll i barns lärande eftersom att olika miljöer möjliggör för olika aktiviteter, t.ex. är det lätt och inbjudande att pyssla i ett rum som är avsett för detta. På samma vis är det lättare att utveckla sina motoriska färdigheter i en utomhusmiljö som inbjuder till olika rörelseaktiviteter eftersom att man då kan låna från miljöns redskap. Det fjärde och sistnämnde är de kreativa vilket innebär att när barn får möjligheten till att pröva sig fram och testa på nya tankar och idéer utvecklas de och lär sig att vara kreativa. Vygotskij menar att när barnen får vara med och påverka sina lärsituationer tar de stora utvecklingskliv (Strandberg, 2010).

3.1.2 John Dewey, "learning by doing"

John Dewey var en filosof som fann sin egen linje där varje samhällsföreteelse kunde göras till föremål för reflektion, vilket innebär att man inte bara försökte formulera problemet, utan man skulle pröva tänkbara lösningar, gärna i handling. Dewey ser samspelet mellan utbildning och personlig erfarenhet, där man i samspel med sin omvärld lär sig sociala regler och att förstå sammanhanget, det är viktigt att barnen lär sig experimentera och pröva sig fram i olika aktiviteter för att utveckla ett lärande. Det är viktigt att pedagogerna stimulerar, breddar och fördjupar barnens utveckling eftersom att Dewey menar att barn lär sig genom att

pröva sig fram och vara aktiva. Det är viktigt att lära sig genom upplevelser där man till exempel åker till en damm där det finns fiskar och tittar vad som finns i vattnet istället för att bara läsa om det i en bok på förskolan. Man får på detta sätt förstahandskunskap genom sina egna erfarenheter och inte bara genom att höra vad andra sagt eller upplevt. Barnen kan lära sig själva genom att försöka sig fram till ett resultat, pedagogen ska inte hela tiden hjälpa barnet utan mer finnas till som ett redskap om det skulle behövas (Dewey, 2004).

3.3 Motorik

Motorik är ett samlingsbegrepp för allt som har med rörelse att göra, i praktiken benämns ofta finmotorik och grovmotorik men enligt Sigmundsson och Vorland Pedersen (2004) finns det ingen tydlig skillnad mellan vad som är grovmotorik och vad som är finmotorik. När vi använder oss av våra större muskelgrupper när vi utövar olika rörelse brukar detta benämnas som grovmotoriska rörelser och färdigheter. När vi istället använder oss av våra mindre muskelgrupper som istället kräver hög precision, t.ex. att pärla, brukar det benämnas som finmotorik.

Barnen får sitt genetiska arv från föräldrarna och det genetiska arvet är det som bestämmer utseende och kroppsproportioner medan miljön är den som påverkar utvecklingens kvalitet (Langlo Jagtøien, Hansen & Annerstedt, 2002). Motorisk utveckling är t.ex. en beskrivning av hur barnet lärt sig gå, krypa, stå och sitta och innebär att man tillägnar sig nya färdigheter som har med rörelse att göra (Grindberg & Langlo Jagtøien, 1999). En central utgångspunkt är att motorisk kontroll styrs i en förutbestämd ordning via hjärnstammen och ryggmärgen som kontrollerar resten av kroppen. All ny information sorteras först för att sedan bearbetas och leda till någon form av handling (Wagnsson, Löfdahl & Segerblom, 2012).

Alla barn oavsett etnisk tillhörighet utvecklar den motoriska utvecklingen i en viss bestämd ordning och kommer till uttryck i utvecklingsstadier eller mognadsnivåer. Men hur snabbt ett barn behärskar de olika stadierna kan bero på flera faktorer i barnets miljö (Grindberg & Langlo Jagtøien, 1999). Att ha en bra grundmotorik kan ha stor betydelse för barns aktiva deltagande i olika lekar på förskolan. En brist i grundmotoriken kan göra så att barnet i förskolan undviker lekar med fysiska inslag. Forskning visar också att utformningen av den fysiska miljön i förskolan har en betydande roll för barnens möjligheter att utveckla sina motoriska färdigheter (Wagnsson, Löfdahl & Segerblom, 2012).

Grindberg och Langlo Jagtøien (1999) nämner att det finns olika stadier för motorisk utveckling, det allra första utvecklingsstadiet som barnet måste gå igenom är det sensomotoriska vilket innebär att vi med hjälp av våra sinnen t.ex. uppfattar, upptäcker, urskiljer, identifierar och sorterar. Barn måste gå igenom detta stadiet för att utvecklas vidare. Intryck från de olika sinnen som ögon och öron kommer in till människans centrala nervsystem, dessa uttryck som uppfattas av vår syn och hörsel bearbetas av hjärnan för att sedan meddela musklerna i kroppen för att det ska ske en rörelse.

Det andra stadiet som benämns är kognitiv utveckling vilket innebär att vi har automatiserat en viss rörelse för att vi ska kunna utföra många funktioner samtidigt. Har vi inte automatiserat en rörelse så har vi heller inte frigjort kognitiv kanalkapacitet till att koncentrera oss på andra viktiga område. Som i utspelandet av leken kan de istället för att fokusera på hur rörelsen ska utföras lägga fokusen på resultatet av leken. Enligt Grindberg och Langlo Jagtøien (1999) menar Piaget och Vygotskij att barnets yttre perception och inre föreställningar bygger på tidigare motorisk aktivitet. För att barnen ska kunna föreställa sig något som inte är närvarande behöver barnen tidigare erfarenheter utav t.ex. lek, rörelse och motoriska färdigheter.

3.4 Rörelseaktiviteter

”Om barn ska klara av att sitta stilla måste de få röra på sig” (Sandborgh-Holmdahl & Stening, 1993, s.28) Det är förskolans ansvar att skapa goda möjligheter till fysisk aktivitet, detta för att barn har behov av att röra sig och forskningen visar hur viktigt det är med olika rörelseerfarenheter för barnens utveckling (Grindberg & Langlo Jagtøien, 1999). Förskolans verksamhet erbjuder många olika miljöer för barnens rörelse och olika rörelseaktiviteter för barnen. Grindberg och Langlo Jagtøien (1999) nämner olika alternativ för barnen i förskolans miljö t.ex. att barnen har fler möjligheter till olika rörelseaktiviteter utomhus än vad som erbjuds inomhus i verksamheten. Utomhus kan dem gunga, klättra, cykla och springa vilket blir svårt för barnen att utföra inomhus. Inomhus kan barnen istället erbjudas aktiviteter som kräver mindre utrymme, som t.ex. dans, sånglekar och krypa över och under egenbyggda hinder.

Under barnens uppväxt sker en gradvis utveckling i takt med att de blir äldre, när barnen växer blir de också skickligare på att använda kroppen på olika vis. Barnen lär sig nya rörelser, att leka med andra och att utveckla färdigheter som att läsa och skriva. Det finns tre centrala begrepp som ligger till grund för barnens utveckling, *växande* påverkar fysiken på barnen på så vis att kroppen blir längre, tyngre och bredare men även att organen förändras till det bättre. *Mognad* ligger i de genetiska dispositionerna för förändring av kroppen men de beror också på de möjligheter och i den miljö barnen växer upp i. *Lärande* är de färdigheter du får med dig genom den miljö du stimuleras i, lärandet är också ofta betingat om att barnens utveckling har kommit till en viss nivå. Genom att ge barn möjligheterna till att röra sig, utforska och experimentera lär barnen känna sig själv, världen runt omkring och sin plats i omgivningen (Langlo Jagtøien, Hansen & Annerstedt, 2002).

3.5 Miljöns betydelse

Miljön kan spela stor roll vid den psykiska och fysiska hälsan hos både barn och vuxna, en fysisk miljö som är väl utformad kan påverka på så vis att vi kan känna en viss trivsel och koncentration i vår vardag (Ericsson, 2005). För en del barn är det dagliga ljud och synintrycken för många och detta skapar dåliga förutsättningar för att lyckas med uppgifter i olika slag. En bra rörelseträning ska därför vara lugn och inte tidspressad eller tävlingsinriktad, utan den ska kräva koncentration och uppmärksamhet av barnen. Det är viktigt att pedagogen ger barnen lugn och tid att lösa uppgifterna i rörelsen och leken (Sandborgh-Holmdahl & Stening, 1993). Bergströms (Ericsson, 2005) teori om att barn har behov av stora och vilda lekar skulle pedagogerna kunna ha nytta av, teorin innebär att barn behöver ha utrymme, tid och tillåtelse att leka lekar som är fartfyllda med hela sin kropp. Av åskådan kan dessa upplevas som ett kaos, men efter kaos kommer ordning men ingen ordning utan kaos.

Utemiljön kan användas på många olika vis för att främja barns utveckling av deras motoriska färdigheter och för att stimulera deras behov av rörelse, i skogen kan barn t.ex. träna sin balansförmåga genom att de klättrar i olika träd och på stockar som ligger på marken, i skogen får de även möjligheten att träna finmotoriken när de bygger kojor eller plockar blommor (Sandborgh-Holmdahl & Stening, 1993). Förskolans egna gård ska vara anpassad till både den fria leken och planerade aktiviteter, för att detta ska fungera så ställs det vissa krav på hur gården ska vara utformad och hur områdena är placerade i förhållande till

varandra. Gården ska inspirera barnen till att ta vara på möjligheterna till att utföra olika aktiviteter (Langlo Jagtøien, Hansen & Annerstedt, 2002).

Även om innemiljön på förskolan har begränsningar till fysisk aktivitet som kräver större plats är det ändå möjligt att göra plats för lek där barn t.ex. går balansgång eller slår kullerbyttor. De flesta förskolor har anpassat sin innemiljö på så vis att de kan erbjuda barnen fysiska aktiviteter som sånglekar och dans. Enligt Grindberg & Langlo Jagtøien (1999) är många förskolor övermöblerade i dess innemiljö vilket resulterar i att de öppna ytor som inspirerar till allsidig lek tyvärr blir förbisedda, lekar som där barnen skapar sina egna hinderbanor och hopplekar försvinner från innemiljön och får istället bli anpassad till utomhusmiljön som verksamheten har att erbjuda (Grindberg & Langlo Jagtøien, 1999).

3.6 Motorisk lek och lärande

Lek och rörelse är två begrepp som kan förknippas med varandra, när barn leker använder de sig till stor del av sin kropp och sina olika förmågor till rörelse, när ett barn känner att de kan styra över sina egna kropps rörelser blir leken möjlig att delta i och utföra (Grindberg & Langlo Jagtøien, 1999). De nämner också att några av de olika grundläggande fysiska färdigheterna som t.ex. hoppa, springa, klättra och kasta även har stor betydelse för barnens fysiska utveckling som bidrar till barns olika lekar som de använder sig utav i sin vardag. När barn lär sig att behärska sin kropp får de även en viss nivå av självförtroende (Sandborgh-Holmdahl & Stening, 1993). I leken är självförtroende viktigt på det sätt att osäkerhet och bristande kroppsmedvetande kan vara en bidragande faktor som begränsar barns lek och rörelsemöjligheter (Grindberg & Langlo Jagtøien, 1999). Olika aktiviteter som innefattar motorik och rörelse har påvisats sig ha stor betydelse för självförtroendet men även för den motoriska utvecklingen, begreppsutvecklingen, rumsuppfattningen, och koncentrationsförmågan (Nordlund, Rolander, Larsson, 1998).

Barnens värld är en fysisk plats eftersom att barnets kropp och upplevelsevärld aldrig är helt åtskilda, varje dag präglas barnets kroppsliga existens av den fysiska tillvaron t.ex. när barn gungar, klättrar, knuffas, skriker, hoppar och skrattar och allt de undersöker gör de genom att vara mitt ibland det och sällan på avstånd. Barns rörelser blir ett sätt att göra sig själv tydlig på och ett sätt att läsa av andras uttryck på. Barn är oftast fysiskt aktiva och därför måste den fysiska och motoriska leken ägnas stor uppmärksamhet, både för att det ska vara en

upplevelse och en grund för inläring (Langlo Jagtøien, Hansen & Annerstedt, 2002). Vygotskij menar att barnens inläring inte enbart sker genom en tankemässig utveckling utan den är också beroende av de motoriska, känslomässiga, språkliga, sociala och kulturella faktorerna (Nordlund, Rolander, Larsson, 1997).

De inlärd rörelserna som barn i sju till tolv års ålder lär sig kan de minnas och upprepa praktiskt taget hela livet, de lagras i hjärnan som ett centralt program. När barnets nervsystem är moget att ta till sig viss information är förmågan till motorisk inläring mycket större, Nordlund m.fl. (1997) anser att den inre motivationen som bygger på framgång och framsteg är viktigast. För att lära in komplicerade rörelser behöver man ha en utvecklad balans. Koncentrationen är beroende av samspelet mellan perceptionen och motoriken. För att talets motorik ska kunna automatiseras behöver först och främst kroppens motorik automatiseras, det krävs att barnen upprepar rörelserna ett flertal gånger för att dessa till slut ska bli inlärd och automatiserade (Nordlund, Rolander, Larsson, 1997).

3.7 Pedagogisk dokumentation

Dokumentation innebär att man fångar en händelse genom att man t.ex. fotograferar, observerar eller filmar något som barnen gör eller undersöker när de är i förskolan. Därför kan man säga att dokumentationen är *retrospektiv* för att den fångar något som har hänt. Dokumentation blir inte pedagogisk förens vid de tillfälle då pedagogerna reflekterar, tänker och diskuterar över det de har sett, hört eller läst i dokumentation tillsammans med en vuxen eller gärna tillsammans med barnen. Till skillnad från dokumentation är pedagogisk dokumentation istället *prospektiv* vilket innebär att vi blickar framåt för att utveckla något. Enligt Lenz Taguchi (2013) är pedagogisk dokumentation ett förhållningssätt och en kommunikation då författaren menar att det krävs ett reflektionsarbete för att dokumentationen ska bli pedagogisk. Författaren menar även att det krävs ett visst förhållningssätt för att vilja och kunna reflektera över något, det krävs framförallt att man är öppen för en kommunikation angående dokumentationen med andra (Lenz Taguchi, 2013).

Att dokumentera tillsammans med barnen är i praktiken inget som är speciellt avancerat, det handlar mer om hur dokumentationen används och i vilket syfte den används. Om den pedagogiska dokumentationen inte används i ett specifikt syfte, som att t.ex. utveckla barnens lärande, blir pedagogisk dokumentation istället något som används i förskolans verksamhet

enbart för att det ska göras (Åberg & Lenz Taguchi, 2005). Enligt Lenz Taguchi (2013) börjar pedagogisk dokumentation alltid i mitten, vilket innebär att dokumentationen börjar i den praktik som redan pågår där pedagogen har ett syfte med att försöka förstå, förändra och utveckla det som redan pågår i verksamheten tillsammans med barnen. Den pedagogiska dokumentationen kan ge föräldrarna möjligheten till att ta del av verksamheten på ett djupare plan än att de enbart ställer dem mer praktiska frågorna som t.ex. vad har barnen ätit idag eller liknande vid hämtning och lämning. Dokumentationen gör det möjligt för föräldrarna att få större inblick i verksamheten och kan då lättare att ställa frågor om hur barnen gjort och tänkt i olika sammanhang, men även se hur vi pedagoger tänkt och arbetat (Åberg & Lenz Taguchi, 2005).

Enligt Rosenqvist (1995) finns det en process när det planering av verksamheten vilket innebär att arbetslaget planerar, genomför, dokumenterar och utvärderar de olika planerade aktiviteterna i förskolan. Planeringen påverkas inte av de olika delarna i processen utan den påverkas av de pedagoger, föräldrar och barn som ingår i verksamheten. De idéer som personerna som ingår i verksamheten tar fram diskuteras och värderas och kan leda till en utveckling av verksamheten och pedagogernas arbete. Med hjälp av dokumentation och utvärdering kan pedagogerna lägga en grund för nya planeringar.

4. Metod

I detta kapitel kommer vi att presentera den metod som ligger till grund för vår studie, vi kommer även ta upp de etiska principer som vi haft med oss att tänka på under studiens gång.

4.1 Metodval

Vi har arbetat utifrån en kvalitativ studie med hjälp enskilda intervjuer av ett begränsat antal respondenter, vi har även valt att observera pedagogerna i deras arbete med barnen. Vi har intervjuat fem pedagoger varav tre på Pärkans förskola och två på Vattnets förskola. Som intervjuare har vi försökt att hålla oss så objektiva som möjligt eftersom att respondenterna har olika erfarenheter och synsätt, därav vill vi inte lägga in våra egna värderingar i de intervjuer som utförts. Under intervjuernas gång har vi använt oss av öppna frågor till respondenterna för att inte göra svaren begränsade och styrda i en viss riktning som kan gynna studiens resultat. Vi valde att inte anteckna under intervjuerna eftersom att viktig information kunde gå förlorad, därför valde vi istället att spela in samtalen. Denscombe (1998) menar att ljudupptagning fungerar väl vid de flesta former av intervjuer, det positiva

med ljudupptagning under en intervju är att vi fångar upp allt av det verbala språket utan att forskaren behöver anteckna under tiden som samtalet pågår, när forskaren antecknar kan det hända att vad som sägs kan missas. Som forskaren kan man även gå tillbaka och lyssna på intervjun så pass ofta som man vill för att enklare kunna analysera resultatet. Negativt med ljudupptag under intervju är att det språk som ej är verbalt kan gå förlorat i form av t.ex. handrörelser eller andra betydande kroppsspråk.

Denscombe (1998) säger att observation inte förlitar sig på vad människorna i studien säger utan den bygger på forskarens direkta iakttagelse av en händelse, därför har vi valt att även arbeta med observationer eftersom att vi vill uppleva hur pedagogerna arbetar med rörelse och motorisk utveckling i verksamheten. Vi har observerat både inne och utemiljö på båda de förskolor som vi har besökt för att bygga oss en egen bild av vilka möjligheter och hinder som förskolorna erbjuder.

Anledningen till att vi har valt att göra intervju först och sedan observera för att följa upp med ännu en intervju, är för att vi från början vill få syn på deras tankar kring rörelse och motorik och därefter observera om deras sätt att arbeta stämmer överens med deras tanke. Att observera innebär att man undersöker och iakttar något med speciell uppmärksamhet. Man kan göra en kvalitativ observation genom att samla in olika observationer och intervjuer och utifrån dessa gör man olika bedömningar, uppfattningar och resonemang (Langlo Jagtøien, Hansen & Annerstedt, 2002). När vi gör observationerna är det viktigt att vi utför dem under den tid som pedagogerna och barnen tillsammans gör någon form av fysisk aktivitet om vi ska få någon form av kunskap som kan gynna studiens resultat.

4.2 Presentation av Pärkans förskola

Den Reggio Emilia förskola vi har varit och besökt kommer vi i detta arbete att kalla för Pärkans förskola. Förskolan ligger i ett mindre samhälle i södra delen av Sverige, den består av fyra stycken avdelningar varav en småbarnsavdelning och tre syskonavdelningar. Avdelningen där vi intervjuade pedagoger består av tre olika rum, i ett av rummen finns ett kök där de finns flera utrymmen till olika sorters lek och aktiviteter, det andra rummet kan kallas för ett pysselrum där barnen och pedagogerna oftast pysslar tillsammans med olika material. Det tredje rummet är en plats som är anpassad för de mer aktiva lekarna som kan kräva större utrymme så som dans, mindre hinderbanor och lättare gymnastik. Utemiljön

består bland annat av en gräsmatta med uppsatta fotbollsmål, lite större hinderbana, rutschkanor, gungor, sandlådor, cyklar och en större kulle som barnen använder vid pulkaåkning och olika andra rörelseövningar. I barngruppen ingår 20 barn i åldrarna tre till fem år. De som vi har intervjuat har arbetat inom förskolan olika lång tid och är utbildade förskollärare, en av pedagogerna har arbetat i 28 år medans de andra två pedagogerna har arbetat i åtta månader var.

4.3 Presentation av Vattnets förskola

Uteförskolan har vi valt att kalla för Vattnets förskola, den ligger ute på landet i södra Skåne med åkrar och en idrottsplats runt omkring. Förskolan består av en avdelning där barngruppen innehåller 25 barn i åldrarna mellan ett och fem år. Förskolan består av ett kök där pedagogerna själv tillagar och förbereder måltiderna, det finns även två större rum, ett där de sitter inne och äter vid väldigt dåligt väder och ett som avsett för olika inomhusaktiviteter. Utanför har de en stor altan där de sitter under vindsydd och äter, pysslar och håller andra olika aktiviteter. Sover gör barnen i en mindre bod på förskolans gård. På förskolan arbetar fyra stycken pedagoger där två är utbildade förskollärare och två är barnskötare som har gått kurser i utomhuspedagogik och äventyrspedagogik, en av de pedagoger vi intervjuade har arbetat i 31 år och den andra har arbetat i elva år. Utemiljön består av en sandlåda, rutschkana, klätterställning, en mindre koja bland buskagen, en egenbyggd buss som barnen leker med, en lekstuga, en utmanande hinderbana och kabeltrummor som barnen har möjligheten att träna balans på. Förskolan har även stor tillgång till idrottsplatsen som ligger intill förskolans gård.

4.4 Genomförande

De förskolor som vi valde ut att göra vår studie på valde vi ur ett bekvämlighetsperspektiv. Vi har tidigare erfarenhet av dessa förskolor på olika vis t.ex. genom verksamhetsförlagd utbildning. Förskolorna bestämde själv vilka avdelningar och pedagoger som kunde tänkas ställa upp i studien föra att inte hindra den dagliga verksamhetens rutiner. Vi har valt förskolor med speciell profil eftersom att de kan ge oss en mer allmän bild av hur verkligheten kan se ut på dessa olika profiler. T.ex. att Vattnets förskola är mer inriktad till utomhuspedagogik och på så vis arbetar med grovmotoriken, medans Pärkans förskola är inriktad på både inomhus och utomhus pedagogik och använder sig mycket av både finmotorik och grovmotorik.

Vi valde att arbeta utifrån intervjuer av pedagogerna och observationer av deras arbete med rörelse och motorik i verksamheten. Vår studie började med en kort observation över hur pedagogerna arbetade i barngruppen. Efter observationen gjorde vi en kort intervju med frågor som vi sedan tidigare hade förberett. Intervjuerna gjordes enskilt efter varandra vilket innebär att vi utförde intervjuerna med en pedagog åt gången. Enligt Denscombe (1998) blir det enkelt för forskaren att precisera tankarna från den person som blir intervjuad, därför blir det även enklare för oss forskare att få fram svar på de specifika frågorna som vi forskare ställer till specifika personer. Intervjuerna genomfördes på deras arbetsplats eftersom att det blev enklast för pedagogerna för att de inte behövde lämna arbetsplatsen och för att det kan ses som en trygg miljö för respondenterna.

Vi valde sedan att återkomma med nya intervjufrågor som byggde på våra observationer och tidigare intervjuer. Detta gjorde vi eftersom att vi själv skulle få chansen att bearbeta det vi sett och hört när vi var på plats i verksamheten. Under intervjuerna valde vi att använda oss av ljudinspelning, detta för att lättare kunna koncentrera oss på respondenternas svar men även för att vi skulle kunna se deras kroppsspråk istället för att vi möjligtvis skulle missa viktiga delar i deras kroppsspråk och sätt att uttrycka sig på. När intervjuerna var klara transkriberade vi svaren, för att vi enklare skulle kunna analysera pedagogernas svar på de frågor vi ställt och för att sedan kunna använda de i texten.

4.5 Forskningsetiska övervägande

Vad vi utgick från inför våra intervjuer och observationerna är de olika etiska ställningstaganden, enligt Vetenskapsrådet (1990) pratas det om fyra huvudkrav. Det första är informationskravet vilket innebär att vi som forskare informerade deltagarna och undersöksdeltagarna om deras uppgift i vårt projekt, de upplystes även om att deltagandet är frivilligt och att de hade all rätt att avbryta sin medverkan under arbetets gång.

Det andra huvudkravet är samtyckeskravet, vilket innebär att vi som forskare skickade ut ett missivbrev för att inhämta undersökningsdeltagarnas samtycke och ge dem den information kring vårt arbete som kunde behövas i förhand. Eftersom att vi observerade barn under femton år var vi tvungna att ha samtycke från vårdnadshavarna.

Det tredje huvudkravet är konfidentialitetskravet, det innebär att de som deltog i vår studie ska vara anonyma på så vis att enbart vi som utfört studien ska kunna identifiera personerna,

då är det viktigt att tänka på att personuppgifterna ska bevaras på så vis att obehöriga inte ska kunna ta del av dem. Det fjärde och sista huvudkravet är nyttjandekravet, det innebär att all insamlad data från vår forskning inte får användas eller får lov att lämnas ut för kommersiellt bruk och andra icke vetenskapliga syften.

5. Analys och resultat

I detta avsnitt kommer vi att presentera vår analys av den studie som vi har gjort. Analysen och resultatet kommer att grunda sig i de intervjuer och observationer som vi har utfört på Vattnets och Pärlans förskola.

5.1 Pedagogernas arbete med motorik och rörelse

De som vi får fram i vår studie är att pedagogernas syn på motorik och rörelse innebär allt som barnen gör under dagen. Vare sig barnen är ute och springer, hoppar, cyklar eller om barnen är inne och pysslar eller har fri lek använder de ständigt sin motorik och rörelse. En av pedagogerna förklarade motorik som allt du gör under din vistelse på förskolan, sen kan man fokusera på att använda sig av finmotorik eller grovmotorik beroende på vilka aktiviteter de utför under dagen. Enligt Langlo Jagtøien, Hansen & Annerstedt (2002) innebär motorik alla funktioner och processer som hjälper till att styra och kontrollera alla våra rörelser.

Enligt pedagogerna på Pärlans förskola arbetar de väldigt mycket med grovmotorik när de är både utomhus och inomhus. Inomhus arbetar de med grovmotoriken genom att de går till gymnastiksalen en gång i veckan där de arbetar med olika typer av hinderbanor. Grovmotorik innebär rörelser som sker med hjälp av de stora muskelgrupperna i kroppen (Langlo Jagtøien, Hansen & Annerstedt, 2002). Vid våra observationer på Pärlans förskola såg vi att de använder mycket av finmotoriken då barnen vid våra observationer bland annat pärlade, lekte med bilar och pysslade. Finmotorik innebär de mindre rörelser du gör med fötterna eller händerna (Langlo Jagtøien, Hansen & Annerstedt, 2002).

Vattnets förskola arbetade mycket med grovmotoriken och grovmotoriska rörelseaktiviteter vilket faller sig naturligt in eftersom att det är en utomhusförskola. När vi gjorde våra observationer på Vattnets förskola hade de en äventyrsaktivitet som var kopplad till matematik där barnen t.ex. skulle ställa sig i olika former som i cirkel, triangel kvadrat.

Pedagogerna ansåg att man lätt kunde koppla de motoriska rörelserna till matematiken och att man lär sig i samspel med andra genom att se och lyssna på vad de andra barnen tänker.

I våra observationer såg vi att pedagoger och barn använde sig av Vygotskijs proximala utvecklingszon där de yngre barnen fick se hur de större barnen gjorde, t.ex. vid påklädning, de äldre barnen både visade och hjälpte de yngre barnen som själv inte kunde. Strandberg (2010) beskriver Vygotskijs proximala utvecklingszon på så vis att barn lär sig genom interaktion antingen med vuxna eller med andra barn som besitter den kunskap som de själv inte kan uppnå på egen hand. Pedagogerna på både Pärkans och Vattnets förskola använder sig av allsidig motorik där barnen får möjligheten att träna både grovmotorik och finmotorik för fortsatt inläring. Det är viktigt att förskolan erbjuder en allsidig motorisk träning för att barnen ska få en bra grund för fortsatt inläring (Ericsson, 2005).

Pedagogernas åsikter om vad som är viktigast med motoriken skiljer sig en del åt, på Vattnets förskola fokuserade pedagogerna mest på grovmotoriken då de ansåg att har man ingen fungerande grovmotorik kan man inte ha en fungerande finmotorik heller. Pedagogerna menade på att om du inte kan kontrollera din kropp genom grovmotoriken kan du heller inte lära dig att klippa med en sax eller lägga en pärlplatta. Pärkans förskola anser att grovmotorik och finmotorik är lika viktigt att arbeta med därför har dem många planerade aktiviteter som innefattar både grovmotorik och finmotorik.

5.2 Förskolornas miljö

Pedagogerna på Vattnets förskola ansåg att deras utemiljö inspirerar till lek och utmaning. Enligt pedagogerna hade gården en lagom storlek till det antal barn som går på förskolan, sen att de har tillgång även till idrottsplatsen som ligger mitt emot förskolan gör att det känns ännu större här. Pedagogerna är nöjda med hur de själva har utformat sin gård med sandlåda, klätterställning, lekstuga, kabeltrummor och en stor båt. En av pedagogerna säger: ”Det är viktigt med en gård som inspirerar till lek och som samtidigt utmanar barnen så att de kan utvecklas i sin motorik”

Vi observerar även att här finns en rund samlingsplats där barnen tar vars en sittdyna och sätter sig på platser som är byggda av lastpallar. Här finns också mycket naturmaterial som stubbar, träd och buskar som skapar gömställe eller möjligheter bara att gå och sätta sig för att

få vara ifred en stund. Det enda som pedagogerna anser är negativt är att de har en bra bit till närmsta lekplats och får då köra med någon av sina bussar för att ta sig dit. Annars finns här både skog, åkrar och en damm i närheten som de brukar gå på utflykt till. Vi som observatörer ser hur barnen klättrar, balanserar och använder sig av materialet som de har tillgång till på gården. Pedagogerna berättar under intervjun att de brukar ta undan vissa av sakerna de har haft en längre tid och tar fram nya utmanande saker som barnen istället får tillgång till då de anser att de är bra för barnen att variera sig med lekredskapen de använder sig av, även att barnen tycker de är spännande när nya saker tas fram ur förrådet. Langlo Jagtøien, Hansen & Annerstedt (2002) menar att förskolan ska erbjuda barnen en allsidig lek miljö, därför kan det vara viktigt att pedagogerna i verksamheten byter ut en del av lekredskapen med jämna mellanrum för att bidra till barnens utveckling. Barnen kan också få vara med och bestämma vilka nya saker som ska tas ut i förrådet då det är viktigt att även barnen ska få komma med önskemål.

Pedagogerna på Vattnets förskola berättar att de har fått flytta från sina gamla lokaler och när vi flyttade hit så var miljön och lokalerna inte anpassade för en förskola. Inomhus har vi ett större rum där barnen får lov att vara inne om vädret skulle vara väldigt illa, annars är de endast inne från öppning fram till efter dem har ätit frukost. I rummet finns tillgång till leksaker och lite annat lekmaterial men ytan är inte så stor. En av pedagogerna uttrycker sig: *”Om vi skulle varit inne under dagarna så hade ljudvolymen varit hög och ytan för barnen att röra sig på alldeles för liten”*. Förskolan har ett rum till som används när de äter frukost och i samma rum har barnen sina lådor med kläder och förvaring.

Pedagogerna på Pärkans förskola ansåg att de drar stor nytta av både sin innemiljö och utemiljö i arbetet med motorik och rörelse. Pedagogerna berättade att de varje torsdag har planerad verksamhet som är kopplade till motorik och rörelse där pedagogerna och barnen tillsammans utför olika aktiviteter och lekar. Dessa aktiviteter och lekar är oftast anpassad till den utemiljö som finns att erbjuda på förskolan eller i närområdet som skogar eller lekplatser.

Utifrån våra observationer har vi kunnat se att pedagogerna använder sig flitigt av den utemiljö som förskolan har att erbjuda, både vid de planerade och de mer spontana aktiviteterna. Utomhus har de tillgång till en större yta på baksidan av förskolan där det finns gungor, hinderbana, rutschkana och en mindre klätterställning. På förskolans framsida har de en mindre yta för olika lekar och aktiviteter, på framsidan erbjuds även gungor och en

rutschkana, men det finns även en mindre fotbollsplan där barnen spelar olika bollsporter eller leker olika rörelselekar både oplanerade och planerade tillsammans med pedagogerna.

Pedagogerna som arbetade på Pärkans förskola ansåg att deras innemiljö kunde vara något begränsande för deras arbete med motorik och rörelse. Dels ansåg dem att deras rum var för små för att utföra större aktiviteter i med större barngrupper, samtidigt fanns det ett rum tillgängligt i verksamheten som var större och mer lämpligt för de aktiviteter där pedagogerna och barnen tillsammans kräver mer utrymme.

Under våra observationer såg vi att innemiljön användes på ett sätt där barnen fick stor möjlighet till att utveckla finmotoriken. Det fanns möjlighet för barnen att pyssla, bygga med olika klossar och lego men det fanns även möjlighet för barnen att bygga egna små hinderbanor med stolar och filtur inomhus vilket bidrar till att de får utveckla både sina grovmotoriska och finmotoriska förmågor. Pedagogerna hade även tillgång till att använda gymnastiksalen som tillhör den intilliggandes skolan en gång i veckan där de tillsammans hade olika former av planerade gymnastikpass.

5.3 Dokumentation och läroplan som grund för planering

På Vattnets förskola anser pedagogerna att de använder sig av dokumentationen som ett hjälpmedel för att visa barnen deras utveckling och utmana dem. Pedagogerna berättar att de har en dokumentationsvägg på förskolan där barnen själv kan visa sina föräldrar vad det är de gör i verksamheten. De använder sig även av dokumentation genom Facebook i en sluten grupp där föräldrarna kan se vad de har gjort under den gångna dagen i verksamheten. Alla barnen har vars en egen pärm med bilder och teckningar som är taget och gjort under barnens tid på förskolan. Med hjälp av den dokumentation som de utför kopplar pedagogerna aktiviteterna till läroplanen för att uppnå de mål som förskolan ska sträva efter. I början av varje termin har pedagogerna en grovplaneringdag där de går igenom vad barnen behöver utveckla mer, sedan väljer de ut tre mål från förskolans läroplan som de aktivt arbetar med under terminens gång. Pedagogerna på en förskola uttrycker sig: *''Det är viktigt att man gör upp grovplaneringen med vilka mål man har under denna terminen, sen får man gå tillbaka och titta och då kanske man upptäcker att detta inte gick så bra och då får man arbeta vidare med detta medan man kanske ser att något annat gick bättre och då behöver man inte arbeta lika mycket med de''*.

Pedagogerna på Vattnets förskola menar att det oftast är flera saker i läroplanen som går under samma tak, vilket innebär att när de t.ex. har någon planerad aktivitet kan det ingå både finmotorik, grovmotorik och matematik. En av pedagogerna menar att det är viktigt att se läroplanen ur ett eget perspektiv så att man får möjligheten till att se vad man har gjort i sin aktivitet.

Under våra observationer på Vattnets förskola såg vi att pedagogerna väver in mycket av lärande i de rörelselekar och aktiviteter som de har i verksamheten. Vi observerade en äventyrslek där barnen samtidigt som de rörde sig fick lära sig att räkna olika antal och sortera. De använder sig även av sång och musik tillsammans med rörelse för att få in lärandesituationer, t.ex. sjöng de om kroppens olika delar och funktioner samtidigt som de rörde sig i takt till musiken. Ericsson (2005) förklarar att inläring sker genom erfarenheter, när barnen rör sig samtidigt som de lär sig geometriska former skapar dem en förståelse för det specifika vid det tillfället.

De pedagoger som arbetar på Pärkans förskola dokumenterar mycket med hjälp av multimedia, de tar bilder på barnen i deras utvecklingsprocess som de tillsammans med barnen samtalar utifrån och där barnen får se sin egen utveckling och sitt eget lärande. De skapar egna piccollage av bilderna i samspel med barnen där barnen själv får vara med och välja ut bilder som de anser passar bra till den situation som de befunnit sig i. I deras planering tar de gärna hjälp av barnen där de får vara med och planera vad det är de ska göra vid de tillfällen som de går till gymnastiksalen. De använder sig utav läroplanen och de olika målen för att hjälpa barnen så mycket som möjligt i deras utveckling och fortsatta lärande, en viktig del i förskolans läroplan är barns inflytande i verksamheten. Den pedagogiska verksamhet som utformas i förskolan bör grundas utifrån barnens intresse och vad de själva vill lära sig (Skolverket, 2016).

Vid våra observationer såg vi att pedagogerna hade planerat en lek där barnen fick vara med om de ville vid utevistelsen, denna leken kallas för räven och kyckling och de motiverade kopplingen till läroplanen på så vis att läroplanen säger att en del av förskolans ansvar är att barnen utvecklar sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning, samtidigt menar läroplanen även att förskolan ska hjälpa barnen att utveckla sin nyfikenhet och lust till att leka och lära (Skolverket, 2016).

5.4 Samarbetet med hemmen

Pedagogerna på de båda förskolorna ansåg att samarbetet med hemmen fungerade på ett bra vis, de samtalade mycket med föräldrarna om barnens utveckling i verksamheten och även om hur föräldrarna arbetar med motorik och rörelse i hemmen. De menade även på att det är viktigt att de har ett fungerande samspel med hemmen för att gynna barnens utveckling så mycket som möjligt. Det finns fyra grundstenar för att utveckla ett bra föräldrasamarbete, dessa fyra är inspiration, information, tillit och integritet. De två första innebär att pedagogerna ska inspireras till att samarbeta med hemmet och när detta fungerar tillkommer även en viss tillåt från föräldrarna till pedagogerna. Den fjärde grundstenen markerar vilket som är personalens ansvar och vad som är pedagogernas ansvar (Sandberg & Vuorinen, 2007). Pedagogerna berättade att de i många fall pratade spontant med föräldrarna vid hämtning och lämning kring barnens rörelse och motoriska utveckling men även att det pratas mycket om det vid utvecklingssamtalen. På den ena förskolan använde de sig av en Facebook sida för att hålla daglig kontakt med föräldrarna och för att ge de en större inblick i verksamheten. På den andra förskolan använder pedagogerna sig av en blogg där enbart föräldrar och närstående kan komma åt de inlägg som publiceras med hjälp av en egen inloggning.

Under våra observationer har vi sett att det finns bilder och texter uppsatta runt om i förskolornas verksamheter där föräldrarna, barnen och pedagogerna kan samtala tillsammans utifrån dessa. Vi såg även att pedagogerna bjöd in till samtal med föräldrarna, specifikt vid hämtning på eftermiddagen när de var ute på förskolans gård och barnen t.ex. cyklade, pedagogerna och föräldrarna pratade då om hur barnets utveckling angående deras motoriska färdigheter hade gått under en viss tid.

6. Avslutande diskussion

Syftet med vårt arbete har varit att undersöka hur pedagogerna planerar och genomför aktiviteter för att främja barns behov av rörelse och utveckling av deras motoriska färdigheter. Det som vi ville få fram i vår studie var hur verksamheterna arbetar med rörelse och motorik både i fri lek och den planerade verksamheten, även hur viktigt pedagogerna anser att det är för barnen.

Under våra besök på de olika förskolorna märkte vi tydligt att pedagogerna hade ett visst intresse för motorik och rörelse, de använde sig ofta av det i de planerade och de oplanerade aktiviteterna. Vi kunde under våra observationer märka att de använde sig av motorik och rörelse utan att de egentligen tänkte på det, t.ex. vid morgonsamlingar där vi observerade en sångstund med rörelser utan att det var det egentliga fokus. Pedagogerna på båda förskolorna delar gärna in barnen i mindre barngrupper för att ha möjligheten att se och hjälpa varje barn i deras utveckling. Gemensamt för båda förskolorna var att de gärna drog nytta av den utemiljö som fanns runt omkring, båda förskolorna använde sig både av förskolans tilltänkta gård men även den natur som fanns i närområdet.

Vår första frågeställning under arbetets gång var hur ser pedagogerna i verksamheten på rörelse och utveckling av barns motoriska färdigheter? Med hjälp av personliga intervjuer och våra observationer anser vi att vi har svar på denna fråga. Pedagogerna menar att motorik och rörelse ingår i allt barnen gör under sin dag på förskolan. De menar att när barnen hoppar, springer, cyklar eller pysslar så använder sig ständigt av någon form av motorik och rörelse. De menar att man kan fokusera på att träna den motoriska utvecklingen på olika vis och att det går att väva in i de flesta aktiviteter som utförs i förskolans verksamhet. En av pedagogerna ansåg att för att få finmotoriken så är det viktigt att träna upp grovmotoriken och att det är viktigt att barn följer sina utvecklingssteg för att motoriken ska bli så bra som möjligt och så välutvecklad som möjligt. Langlo Jagtøien, Hansen & Annerstedt menar att grovmotorik och fin motorik utvecklas genom samspel mellan fysisk tillväxt, mognad och lärande (2002). Under våra observationer har vi sett ett aktivt arbete från pedagogerna tillsammans med barnen där fokus är att främja barnens motoriska utveckling för att ge dem de förutsättningar som krävs för att kunna använda sin egen kropp som ett redskap i t.ex. leken.

Den andra frågeställningen som vi har använt oss av under arbetets gång är, hur planerar och dokumenterar pedagogerna motorik och rörelse i verksamheten? Pedagogerna på båda förskolorna påpekade under intervjuerna hur viktigt det var att först observera var barnen ligger i sin motoriska utveckling för att sedan kunna utmana barnen i deras utveckling. Den ena förskolan använde sig av en grovplaneringsdag där de valde ut tre mål som de skulle arbeta utifrån, utifrån dessa planerade de sedan aktiviteter varje vecka som hade med motorik och rörelse att göra. Den andra förskolan hade planeringsdag en gång i veckan då de satte upp ett schema kring vad som ska göras den kommande veckan. Under

deras planeringar utgick pedagogerna både från barnens intresse och erfarenheter men även utifrån vad förskolans läroplan säger. På båda förskolorna var barnen välkomna att vara med och planera aktiviteter genom att komma med olika förslag på t.ex. lekar. Båda förskolorna använde sig mycket av bilder till sin dokumentation och de båda använde sig av pedagogisk dokumentation där de gjorde barnen involverade i sin egen dokumentation och utveckling. Utifrån den dokumentation som de gjort tillsammans med barnen kunde de på så vis skapa nya aktiviteter som utmanade barnen i deras lärande och utveckling. Båda förskolorna använde sig av multimedia i form av Facebook och blogginlägg för att nå ut till föräldrarna så att de kan få en större inblick av barnens utveckling i vardagen. Sandberg & Vuorinen (2007) menar att information kan ges både genom samtal, bild, text eller en kombination av dessa, idag kan pedagogerna på de olika förskolorna enkelt förmedla via ett blogginlägg om vad som pågår i verksamheten. Men Sandberg & Vuorinen (2007) nämner även att det finns de föräldrar som missar en del av det som skrivs i veckobrev, blogginlägg eller liknande eftersom att det kanske inte prioriteras på samma vis, de menar att det personliga mötet mellan föräldrar och pedagoger kan anses viktigare och att detta kan utebli då blogginlägg kan ta över den delen av vardagen.

Vi har också under vår studie märkt att miljön är viktigt för förskolorna både inomhus och utomhus för att barnen ska få möjlighet till rörelse. Inomhus miljön på båda förskolorna har varit ganska trång och liten så därav har de använt sig mycket av sina gårdar eller närområdet runt om förskolan. Tiden i förskolan är viktig för barnens motorik då miljön kan kompensera för brister i t.ex. boendemiljön och lekmiljö, för här erbjuds lekplatsen på gården och skogen runt omkring naturligt som en del i den dagliga verksamheten (Sandborg – Holmdahl & Stening, 1993). Pärkans förskola hade även tillgång till en gymnastiksal en gång i veckan där de ofta byggde upp t.ex. en hinderbana. Vattnets förskola satsade på barnen skulle få vattenvana och var därför en gång i veckan på badhuset tillsammans med en del av barngruppen. De lekredskap som använts utomhus har varit viktiga för barnens utveckling inom motoriken då de har fått använda sig av hela kroppen där de t.ex. cyklar, klättrat, gått balansgång och gungat. Förskolorna har legat på landsbygden vilket gjort miljön runtomkring varit öppen och de har kunnat ta del av t.ex. skog, natur, vatten och idrottsplats.

Den slutsats som vi drar av vår forskning är att pedagogerna är medvetna om hur viktigt den motoriska delen är för barnens utveckling och deras framtida lärande. På Vattnets

förskola lyfta pedagogerna fram att det är viktigt att de ska känna rörelseglädje och att barnen får positiva upplevelser av motorik, de menar att om barnen har kontroll på sin kropp leder till bättre koncentrationsförmåga i framtiden. Pedagogerna på båda förskolorna ansåg att det var viktigt att göra det roligt för barnen när det kommer till motorik och rörelse för att barnen skulle finna glädje i att röra sig. Detta håller vi med om då vi anser att barn lär sig genom att ha roligt och i samspel med andra, bland annat nämner Strandberg (2010) att barn lär sig med hjälp av varandra på olika vis. Känner de ingen glädje i motorik och rörelse nu kommer de inte att göra det senare i livet. Vi kan även dra slutsatsen att båda förskolorna använder sig av läroplanen i allt de gör genom sin planering och dokumentation. Vi ser också att båda förskolorna bjuder in hemmen till att vara delaktiga i barnens vardag och utveckling. Vi anser att miljön är en viktig del för att barnen ska kunna utvecklas motoriskt, vi ser att även om lokalerna är trånga använder sig pedagogerna av det som finns i närområdet och drar nytta av barnens kreativitet för att skapa olika rörelseaktiviteter och lekar för barnen.

6.1 Kritisk granskning av vår forskning

Vi valde att utföra fyra intervjuer på två olika förskolor, med tanke på den tidsbegränsning som vi hade ansåg vi att detta var lagom för att kunna utforma en bra studie. Eftersom att vi har lite erfarenhet av att intervjua var det positivt att vi var två personer, men det kan även ha påverkat frågorna och resultatet av vår studie då mer erfarenhet hade gett större i hur vi kan ställa frågorna och hur vi kan formulera dem. Hade vi haft mer erfarenhet av göra arbete som detta hade vi även kanske kunnat komma på fler relevanta frågor innan studien eftersom vi under skrivandets gång har kommit på frågor som vi skulle kunna ställt. Om vi hade haft mer tid hade vi även kunnat besöka förskolorna vid fler tillfällen för att kanske få en annan uppfattning av vårt resultat. Det hade även varit intressant att ha tid till att kunna intervjua föräldrarna på Vattnets förskola då dessa föräldrar har valt att placera sina barn på en uteförskola in bit utanför staden. Hur tänker föräldrarna kring förskolans profil, och vad förväntar de sig av pedagogerna?

7. Referenser

- Denscombe, Martyn (1998), *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Studentlitteratur AB, Lund.
- Dewey, John (2004), *Individ, skola och samhälle. Pedagogiska texter*: Stockholm: Natur och Kultur
- Ericsson, Ingegerd (2005), *Rör dig – lär dig – motorik och inlärning*. Malmö: Erlanders Berglings AB
- Grindberg, Tora & Langlo Jagtøien, Greta (1999), *Barn i rörelse*. Studentlitteratur AB, Lund
- Langlo Jagtøien, Greta, Hansen Kolbjørn & Annerstedt Claes (2002), *Motorik, lek och lärande*. Gyldendal Norsk Forlag och Multicare Forlag 2002.
- Lenz Taguchi, Hillevi (2013) *Varför pedagogisk dokumentation?* Gleerups utbildning AB.
- Nordlund, A. Rolander, I. & Larsson, L. (1997) *Lek, idrott, hälsa – rörelse och idrott för barn, 1. Ute*. Liber AB.
- Nordlund, A. Rolander, I. & Larsson, L. (1998) *Lek, idrott, hälsa – rörelse och idrott för barn, 1. Inne*. Liber AB.
- Rosenqvist, Mia Maria (1995), *Planering av pedagogisk verksamhet*. Högskolan Falun Borlänge.
- Sandberg, Anette & Vuorinen Tuula (2007), *Hem och förskolan, samverkan i förändring*. Stockholm: Liber AB
- Sandborgh-Holmdahl, Gun & Stening, Birgitta (1993), *Inlärning genom rörelse*. Stockholm: Liber utbildning AB
- Skolverket (2016), *Läroplan för förskolan Lpfö 98: reviderad 2016*. Stockholm: Skolverket.
- Strandberg, Leif (2010) *Vygotskij i praktiken, bland plugghästar och fusklappar* Finland: Nordstedt

- Vetenskapsrådet, (1990) *Forskningsetiska principer inom humanistika-samhällsvetenskaplig forskning*.
Elanders Gotab.
- Wagnsson, Stefan, Löfdahl, Annica & Segerblom, Lina (2012) ”Vi går till skogen” –
En kartläggning av den planerade grovmotoriska träningen i förskolan
Karlstads universitets pedagogiska Tidskrift, årgång 8, nr 1, 2012.
- Åberg, Ann & Lenz Taguchi, Hillevi, (2005) *Lyssnandets pedagogik – etik och demokrati i pedagogiskt arbete*.
Liber AB.

8. Bilagor

Hej.

Vi heter Patrik Persson och Johanna Persson, vi är förskollärostudenterna från Kristianstads högskola, vi läser vår sista termin och skriver nu vårt examensarbete som handlar om hur pedagoger arbetar med motorik och rörelse i verksamheten. Vår studie kommer utgå från intervjuer med pedagogerna i verksamheten och där efter observerar vi hur pedagogerna arbetar i barngruppen, barnens anonymitet garanteras av oss. Examensarbetet kommer inte att innehålla några uppgifter som gör det möjligt att identifiera förskolan, barn eller pedagoger.

Vår tanke är att vi ska komma ut till verksamheten vid två olika tillfällen för att vid första tillfället göra intervjuer med pedagoger och sedan observera hur de arbetar i barngruppen, vid andra tillfället kommer vi enbart använda oss av intervjuer för att följa upp tidigare studie. Vårt förslag på när vi kan komma ut är under vecka 37 och vecka 38.

Vid frågor får ni gärna kontakta oss via mail.

Mvh Patrik Persson & Johanna Persson

Student: Patrik Persson patriikpersson@hotmail.com

Student: Johanna Persson johanna_persson88@outlook.com

Handledare: Torgny Ottosson, professor i pedagogik högskolan Kristianstad.

Godkännande för medverkan - forskningsprojekt

Vi heter Patrik Persson och Johanna Persson, vi är förskollärostudenter från Kristianstads högskola, vi läser vår sista termin och skriver nu vårt examensarbete som handlar om hur pedagoger arbetar med motorik och rörelse i verksamheten. Vår studie kommer utgå från intervjuer med pedagogerna i verksamheten och där efter observerar vi hur pedagogerna arbetar i barngruppen, barnens anonymitet garanteras av oss. Examensarbetet kommer inte att innehålla några uppgifter som gör det möjligt att identifiera förskolan, barn eller pedagoger.

Barnets namn: _____

Förskola: _____

Avdelning: _____

Jag tillåter att ni observerar **PEDAGOGERNAS ARBETE** när mitt barn närvarar.

Jag tillåter **INTE** att ni observerar **PEDAGOGERNAS ARBETE** när mitt barn närvarar.

Vårdnadshavares underskrift:

(Vid gemensam vårdnad ska båda vårdnadshavarna underteckna.)

Blanketten lämnas till barnets förskollärare senast den 12/9-2017

Tack!

Intervjufrågor – Besök 1

Bakgrundsfrågor

- Vilken utbildning har du?
- Hur länge har du arbetat inom förskolans verksamhet?
- Hur stor är barngruppen du arbetar i?
- Förskolans profil? (Regio Emilia, Montessori osv..)
- Förskolans geografiska läge?

Intervjufrågor

- Vad är motorik och rörelse för dig?
- Hur arbetar ni med motorik och rörelse i barngruppen?
- Har ni planerade aktiviteter som innefattar motorik och rörelse?
- **Följdfråga: Hur ofta har ni planerade aktiviteter som innefattar motorik och rörelse?**
- Hur anser du att storleken på barngruppen påverkar arbetet med motorik och rörelse?
- **Följdfråga: Upplever du att ert arbete med motorik och rörelse har någon betydelse för barnens fortsatta utveckling?**
- Hur bemöter ni barn som inte vill röra på sig under de planerade aktiviteterna?
- Hur dokumenterar ni arbetet med barnens motoriska färdigheter?

Intervjufrågor 2- Pärkans förskola

- Hur gör ni för att ta vara på barnens intresse i arbetet med motorik och rörelse?
- **Följdfråga: Får barnen lov att vara med att planera och dokumentera sin egen motoriska utveckling?**
- Hur använder ni er av läroplanen under planeringen av de aktiviteter ni utför med barnen?
- Hur påverkar er miljö barnens motoriska utveckling och barnens rörelseaktiviteter?
- Hur arbetar ni för att få in lärandesituationer i rörelseaktiviteter?
- Hur samarbetar ni med hemmen för att följa barnens motoriska utveckling?

Intervjufrågor 2 – Vattnets förskola

- Hur kan ni arbeta vidare med finmotorik ute i naturen?
- Hur gör ni för att ta vara på barnens intresse i arbetet med motorik och rörelse?
- **Följdfråga: Får barnen lov att vara med att planera och dokumentera sin egen motoriska utveckling?**
- Hur påverkar er miljö barnens motoriska utveckling och barnens rörelseaktiviteter?
- Hur använder ni er av läroplanen under planeringen av de aktiviteter ni utför med barnen?
- Har ni någon form av rörelseaktiviteter inomhus?
- Hur samarbetar ni med hemmen för att följa barnens motoriska utveckling?